

**UCHWAŁA NR XXI/141/2021
RADY GMINY RUTKA-TARTAK**

Z DNIA 8 PAŹDZIERNIKA 2021 R.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021 – 2026

Na podstawie art. 18 ust. 2, pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020r. , poz. 713, poz. 1378; z 2021 , poz. 1038, 1243, 1535) w związku z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021, poz. 1249) Rada Gminy Rutka-Tartak uchwała, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021 – 2026 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Rutka-Tartak.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Grzegorz Boniszewski

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021 - 2026

WSTEP.

Rodzina jest naturalną i podstawową komórką społeczeństwa i ma prawo do ochrony ze strony społeczeństwa i państwa (Powszechna Deklaracja Praw Człowieka, art. 16). Jako pierwsze środowisko wychowawcze wpływa na osobowość człowieka, jego życie i rozwój. Jest miejscem, w którym dziecko doświadcza swoich pierwszych kontaktów z otoczeniem, zaczyna poznawać i rozumieć wartości społeczne na podstawie których będzie budować swój własny system norm i zachowań.

Nieprawidłowe funkcjonowanie rodziny wpływa na zaburzenie prawidłowości relacji wewnątrzrodzinnych. Zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi.

Przemoc w rodzinie to ogromny problem społeczny, o którym niechętnie mówi się w środowisku. Ofiary przemocy powodowane wstydem lub innymi pobudkami ukrywają swoją sytuację przed środowiskiem. Aby efektywnie zapobiegać tej patologii społecznej należy zrozumieć jej źródła, istotę i specyfikę.

Przemoc w rodzinie – zwana także przemocą domową to jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych lub innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących. Osoby z rodzin, w których występuje przemoc, często narażone są na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszona jest ich godność, nietykalność cielesna, wolność seksualna. Te niebezpieczeństwa powodują szkody na ich zdrowiu psychicznym lub fizycznym, a także wywołują cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Przemoc w rodzinie nie zawsze jest łatwa do rozpoznania. Nie jest także czynem jednorazowym, często ma długą – nawet kilku - lub kilkunastoletnią historię i zwykle powtarza się.

Rodzaje przemocy w rodzinie:

- przemoc fizyczna,
- przemoc psychiczna,
- przemoc seksualna,
- przemoc ekonomiczna,
- zaniedbanie.

Na terenie Gminy Rutka-Tartak przemoc występuje w rodzinach o różnym statusie społecznym, często łączy się z problemem nadużywania alkoholu, niskimi dochodami. Przypadki przemocy zdarzają się w domach rodzinnych, w zamkniętym kręgu osób, gdzie świadkami są jedynie członkowie rodziny.

Oszacowanie zjawiska przemocy w rodzinie jest możliwe między innymi dzięki :

1. Prowadzonej procedurze „Niebieskiej Karty”. W 2018 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rutce-Tartak oraz Posterunek Policji w Rutce -Tartak prowadziły procedurę 7 „Niebieskich Kart”, z których 2 zostały umorzone, 2 zakończono procedurę i 3 Nk przeszły do realizacji na 2020r. W 2020 r. prowadzonych było 8 „Niebieskich Kart”, z których 5 było założonych w 2020r, z pośród wszystkich prowadzonych postępowań 8

zostało umorzonych. W większości z w/w przypadków obok przemocy występował problem alkoholizmu lub choroba psychiczna.

2. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rutce-Tartak w drugim półroczu 2013 roku przeprowadził badania ankietowe wśród mieszkańców gminy w zakresie stanu wiedzy społeczności lokalnej gminy na temat zjawiska przemocy domowej oraz stanu tego zjawiska w naszej gminie. W badaniu wzięło udział 120 osób w wieku od 20 do 60 lat, 84,38% kobiet i 15,62% mężczyzn. 60,94% badanych osób uważa, że w naszej gminie występuje zjawisko przemocy; 12, 5% badanych , uważa, że zjawisko przemocy w gminie nie występuje, natomiast 26,56 % osób badanych nie ma zdania. Osoby biorące udział w badaniu uważają , że przemoc występuje głównie w rodzinach z problemem alkoholowym oraz może występować we wszystkich typach rodzin. Z analizy badań ustalono, że głównym sprawcą przemocy jest mężczyzna, ale może też być dorosła osoba. Ankietowani stwierdzili, że najbardziej poszkodowani są dzieci, ale też osoby starsze i całe rodziny. Wśród zachowań stosowanych przez sprawców przemocy najczęściej wymieniano bicie, popychanie wyzwiska, ublizanie, wyśmiewanie, zmuszanie do określonych zachowań oraz ograniczanie środków finansowych. Niemalże połowa badanych osób nie słyszała o funkcjonowaniu Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie, w związku z czym nie bardzo wie czym się zajmuje taki zespół. Badani uważają , że osoba doznająca przemocy powinna zgłosić się na Policję lub do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Osoby biorące udział w badaniu rozróżniają przemoc psychiczną od przemocy fizycznej, trafnie wybierają stwierdzenia kojarzące się z przemocą.
3. Zespół Szkół Samorządowych w Rutce-Tartak przeprowadził badania pośród młodzieży gimnazjalnej na temat „Bezpieczeństwa w szkole” poprzez zweryfikowanie potrzeb młodzieży w zakresie oddziaływań wychowawczo- profilaktycznych realizowanych na terenie szkoły. Badania były prowadzone w kwietniu 2018r. W badaniach wzięło udział 123 uczniów klas IV-VIII i kl.II gimnazjum, którzy na terenie szkoły w większości czują się bezpiecznie – 110 uczniów. Jak wynika z analizy zebranego materiału niebezpieczeństwo zagraża 11 uczniom, w formie wyśmiewania, przechowywania ich rzeczy, popychania, żaden z badanych uczniów nie zgłosił bicia jako formy przemocy. Szkoła realizuje zajęcia podczas których są poruszane tematy dotyczące poczucia własnej wartości , tolerancji, systemu wartości podczas zajęć wychowawczych i spotkań z pedagogiem i psychologiem szkolnym.
4. NZOZ „Medyk” ul. Leśna 1 , 16-406 Rutka-Tartak realizując program rehabilitacyjno-odwykowy dla rodzin z gminy Rutka-Tartak w 2019r przyjął 3 osoby , a w 2020r. – 4 osoby- sprawców przemocy w rodzinie, gdzie podłożem ich zachowań agresywnych jest problem alkoholowy.

Do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie będzie realizowany w oparciu o :

- Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.
- Ustawę z dnia 10 czerwca 2010 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. 2021, poz.1249),
- Ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. , poz.1876 z późn. zm.),
- Ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021r. , poz. 1119).
- Gminną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych,
- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

I. CEL GŁÓWNY.

1. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie ze szczególnym uwzględnieniem przemocy wobec dzieci oraz zwiększenie dostępności i skuteczności profesjonalnej pomocy dla rodzin, w których stosowana jest przemoc.
2. Wzmocnienie wiedzy społeczeństwa w zakresie przeciwdziałania przemocy o zapewnieniu różnorodnych form wsparcia socjalnego osobom doświadczającym przemocy.
3. Zmiana postaw mieszkańców wobec przemocy w rodzinie poprzez działania informacyjno-edukacyjne.

II. CELE SZCZEGÓŁOWE.

1. Podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społecznej mieszkańców Gminy Rutka-Tartak na temat zjawiska przemocy w rodzinie i możliwości uzyskania pomocy poprzez udostępnianie materiałów informacyjno-edukacyjnych z tego zakresu, w tym o instytucjach udzielających pomocy w sytuacjach doświadczania przemocy w rodzinie, edukacja przedmałżeńska.
2. Zapewnienie kompleksowej pomocy członkom rodzin, w których występuje przemoc poprzez interwencję, spotkania ZI i grup roboczych, wypracowanie możliwych rozwiązań, pracę socjalną, informowanie o możliwości skorzystania z porad specjalistów, wsparcie finansowe, promowanie mediacji, udzielanie informacji na temat prowadzonych programów korekcyjno-edukacyjnych i kierowanie na nich sprawców przemocy.
3. Usprawnienie procedury interwencji wobec przemocy w rodzinie w środowisku lokalnym poprzez funkcjonowanie LZI, wypracowanie systemów wspomaganie oraz spójnego systemu współpracy pomiędzy podmiotami działającymi na rzecz rodzin zagrożonych przemocą.
4. Integracja środowisk i działań na rzecz budowania gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w Gminie Rutka-Tartak poprzez monitorowanie przemocy w rodzinie w gminie; włączanie w tę działalność społeczności lokalnej; poprzez działania Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie; poprzez wypracowanie procedur aktywnej i stałej współpracy placówek oświatowych, jednostek pomocy społecznej, służby zdrowia, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, sądu rejonowego i kuratorów sądowych, organizacji pozarządowych i Kościoła, poprzez kontynuowanie przez pracownika socjalnego i przedstawicieli policji i kuratorów sądowych wizyt w rodzinach zagrożonych i dotkniętych przemocą.
5. Podnoszenie kwalifikacji pracowników instytucji z terenu gminy zaangażowanych w zapobieganie i zwalczanie przemocy poprzez ich udział w szkoleniach, konsultacjach z innymi specjalistami w tym zakresie.
6. Poszerzanie wiedzy na temat zjawiska przemocy wśród dzieci i młodzieży poprzez działania profilaktyczno-edukacyjne.
7. Edukacja uczniów o zagrożeniach płynących ze zjawiska przemocy w rodzinie i w szkole oraz propagowanie zachowań sprzyjających pozytywnym postawom w rodzinie poprzez wdrażanie różnych form spędzania czasu wolnego sprzyjających zachowaniom nieagresywnym, poprzez organizację imprez integracyjnych w gminie.

III. ADRESACI PROGRAMU.

Program skierowany jest do mieszkańców Gminy Rutka-Tartak, a w szczególności do:

1. ofiar i sprawców przemocy w rodzinie,
2. rodzin w których występuje zjawisko przemocy w rodzinie,
3. przedstawicieli instytucji i służb pracujących z dziećmi oraz na rzecz pomocy rodzinie,
4. przedstawicieli władz lokalnych oraz środowiska lokalnego.

IV. PODMIOTY FUNKCJONUJĄCE NA TERENIE GMINY RUTKA-TARTAK ŚWIADCZĄCE POMOC W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE- REALIZATORZY PROGRAMU.

1. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rutce-Tartak.
2. Komenda Miejska Policji w Suwałkach - Posterunek Policji w Rutce-Tartak.
3. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rutce-Tartak.
4. Szkoła Podstawowa w Rutce-Tartak.
5. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „MEDYK” , ul. Leśna 1, 16-406 Rutka-Tartak.
7. Parafie Rzymskokatolickie .
8. Gminny Ośrodek Kultury w Rutce-Tartak.

V . ANALIZA SWOT ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE.

Mocne strony: dobrze przygotowana i stale doskonaląca umiejętności kadra instytucji działających na rzecz rodziny; znajomość problemu i dobrze działające służby zajmujące się profilaktyką i wsparciem rodzin wieloproblemowych, dostępność do poradnictwa specjalistycznego /PCPR/, dostępność do programów korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy /PCPR/, współpraca międzyinstytucjonalna.

Słabe strony: brak wypracowanych systemów wspomagania działań profilaktycznych; brak dostępności do całodobowego schronienia dla ofiar przemocy oraz brak wystarczających środków finansowych na realizację programu.

Szanse: zmiany prawne umożliwiające skuteczniejsze formy niesienia pomocy rodzinom zagrożonym przemocą, możliwość podnoszenia kwalifikacji, orzekanie wobec sprawców przemocy w rodzinie środków karnych.

Zagrożenia: słaba kondycja ekonomiczna rodzin; negatywne wzorce zachowań społecznych; nieingerowanie w problemy rodzin, akceptacja istniejących zachowań, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych rodzin, niska skuteczność oddziaływań ukierunkowanych na sprawców przemocy w rodzinie oraz problemy alkoholowe członków rodzin, niskie nakłady finansowe na realizację programu.

VI. SPODZIEWANE REZULTATY.

1. Stworzenie sprawnego systemu pomocy rodzinom oraz osobom dotkniętym przemocą.
2. Zmiana postaw społecznych wobec zjawiska przemocy w rodzinie poprzez zwiększenie zaangażowania społeczności w sprawy przeciwdziałania przemocy,
3. Podniesienie aktywności społecznej na rzecz przeciwdziałania przemocy.
4. Zwiększenie efektywności prowadzonych działań na rzecz osób dotkniętych zjawiskiem przemocy.
5. Podniesienie jakości świadczonych usług przez jednostki zaangażowane w program.
6. Udzielanie profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie, zwiększenie liczby osób profesjonalnie zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie oraz pomagającym ofiarom przemocy,
7. Zmniejszenie rozmiarów zjawiska przemocy w rodzinie.

VII. FINANSE.

Źródłem finansowania zadań Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie będą środki finansowe z budżetu gminy oraz środki pozabudżetowe pozyskiwane z innych źródeł.

VIII. REALIZACJA PROGRAMU.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie realizowany będzie przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rutce-Tartak

IX. MONITORING.

Realizacja programu będzie poddawana systematycznemu monitoringowi. Monitoring programu umożliwi wgląd w realizację podejmowanych działań, ocenę ich skuteczności oraz podejmowanie bieżących działań korygujących. Uzyskane informacje pozwolą na planowanie działań i rozwijanie programu w przyszłości.

Ocenę realizacji poszczególnych działań programu dokonywać będzie Rada Gminy po przedłożeniu stosownego sprawozdania z realizacji programu przez Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rutce-Tartak do 31 marca następnego roku po roku sprawozdawczym.